

TURU-
UURINGUTE
AS

LGBT AVALIKU ARVAMUSE UURING

04/2021

Eesti Inimõiguste Keskus

Teemad

LGBT

- **Kokkupuude LGBT teemaga** (küsimus 17)
  - Kokkupuude kampaaniatega, mis õhutavad sallimatusele homoseksuaalide suhtes (küsimus 9)
- **Homoseksuaalsus**
  - Teadlikkus ja tähendus (küsimused 1 ja 2)
  - Kokkupuude (küsimused 10 ja 11)
  - Suhtumine homoseksuaalsusesse
    - Homoseksuaalsuse vastuvõetavus (küsimus 3)
    - Homoseksuaalsuse arvatav vastuvõetavus Eesti ühiskonnas (küsimus 5)
    - Homoseksuaalsuse vastuvõetamatuse põhjused (küsimus 4)
    - Homoseksuaalsuse vastuvõetavuse piirid (küsimus 6)
    - Suhtumise muutus homoseksuaalsusesse (küsimused 7)
    - Positiivse muutuse põhjustajad (küsimus 8)
    - Homoseksuaalsuse põhjused (küsimus 12)
    - Homoseksuaalsete õigused (küsimus 13)
    - Erakonna/kandidaadi homoseksuaalsete õiguste pooldamise mõju poliitilisele valikule (küsimus 14)

• Transsoolisus

- Uskumine (küsimus 15)
- Vastuvõetavus (küsimus 16)

Metoodika ja vastutajad

- Üldkogum: üle 15-aastane Eesti elanikkond, 2012. aastal 15-74-aastane elanikkond
- Meetod: Omnibuss
- Valimi koostamine: kasutati üldkogumi proportsionaalset mudelit, hiljem tulemused kaaluti üldkogumile vastavaks soo, vanusegruppide, rahvuse, hariduse, piirkonna ja asulatüübi järgi.
- Planeeritud valim: 1000
- Valimiviga: 1000 vastaja puhul $\pm 3,1\%$, väiksemate gruppide vaatlemisel võib viga olla suurem
- Küsitluse pikkus: 4 lehekülge

Läiviimise aasta	Küsitlusperiood	Vastajate arv	Üldkogum
2012	31.05 - 13.06	1005	1 029 761
2014	27.05 - 15.06	1010	1 113 355
2017	28.03 - 10.04	1005	1 102 953
2019	02.04 - 16.04	1022	1 102 616
2021	01.04 - 18.04	1003	1 102 616

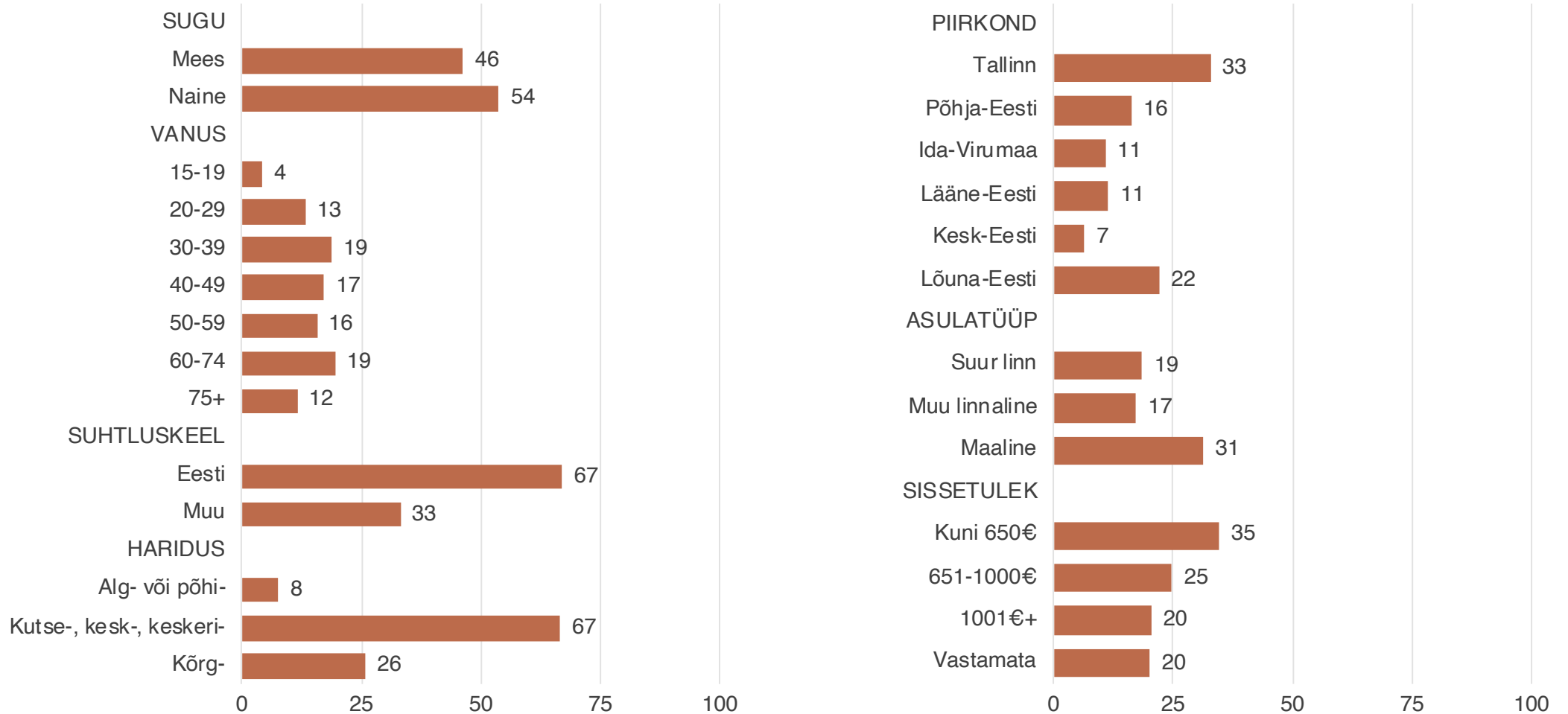
VASTUTAJAD

- Tellijapoolne kontaktisik
- Uuringu projektijuht ja aruande koostamine
- Valim, ankeedi programmeerimine ja andmetöötlus
- Küsitlustöö koordineerimine

Egert Rünne
 Liis Grünberg, liis@туру-uuringute.ee, 58529707
 Reijo Pohl, Marina Karpištšenko
 Kristel Merusk

Metoodika

Valimi jagunemine, n=1003, %

LGBT

LGBT

Kokkupuude (Slaid 7)

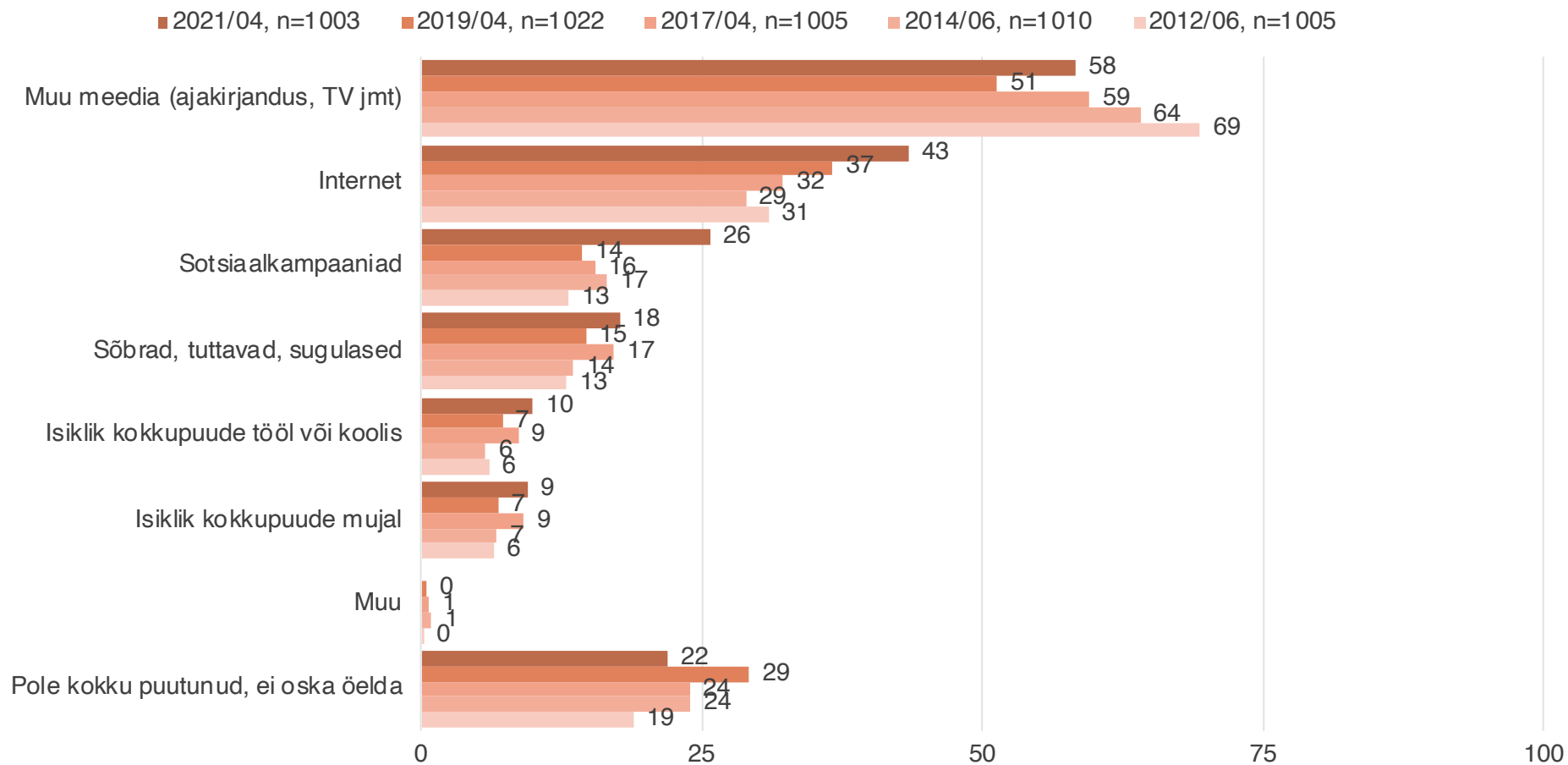
- Valdavalt on viimase kahe aasta jooksul LGBT ehk lesbide, geide, bi- ning transsooliste teema jõudnud inimesteni **traditsioonilise meedia** (ajakirjanduse, TV ja raadio) vahendusel – 58%. 43% on saanud informatsiooni **interneti** teel. Muud teabekanalid jäävad märgatavalt marginaalsemateks. Elanikkonnast 22% ei ole selle teemaga kokku puutunud.
- Võrreldes varasemate tulemustega on antud teemaga kokku puutumisel oluliselt vähenenud traditsioonilise meedia osakaal ja suurenenud kõikide muude teabekanalite, eelkõige sotsiaalkampaaniate mõju.
- LGBT temaatika kohta on keskmisest enam kõigist teabekanalitest teavet saanud ja isiklikku kokkupuudet omanud kuni 39-aastased, õpilased kuid ka kõrgema sotsiaalse staatuse kui ka sissetulekuga inimesed.
- Lisaks on LGBT temaatika kohta keskmisest enam teavet saanud:
  - **Traditsioonilise meedia kaudu** – üle 50-aastased ja eestikeelsed elanikud;
  - **Interneti kaudu** – Tallinna ja teiste suuremate linnade elanikud;
  - **Sotsiaalkampaaniatest** – eestikeelsed elanikud;
  - **Sõpradelt, tuttavatelt, sugulastelt** – Tallinna elanikud.
  - **Isikliku kokkupuute näol koolis/tööl** – eelkõige kuni 29-aastased.
- Teemaga ei ole kokku puutunud sagedamini muukeelne elanikkond (24%).

LGBT

Kokkupuude

Kokkupuude LGBT teemaga

n=kõik, %

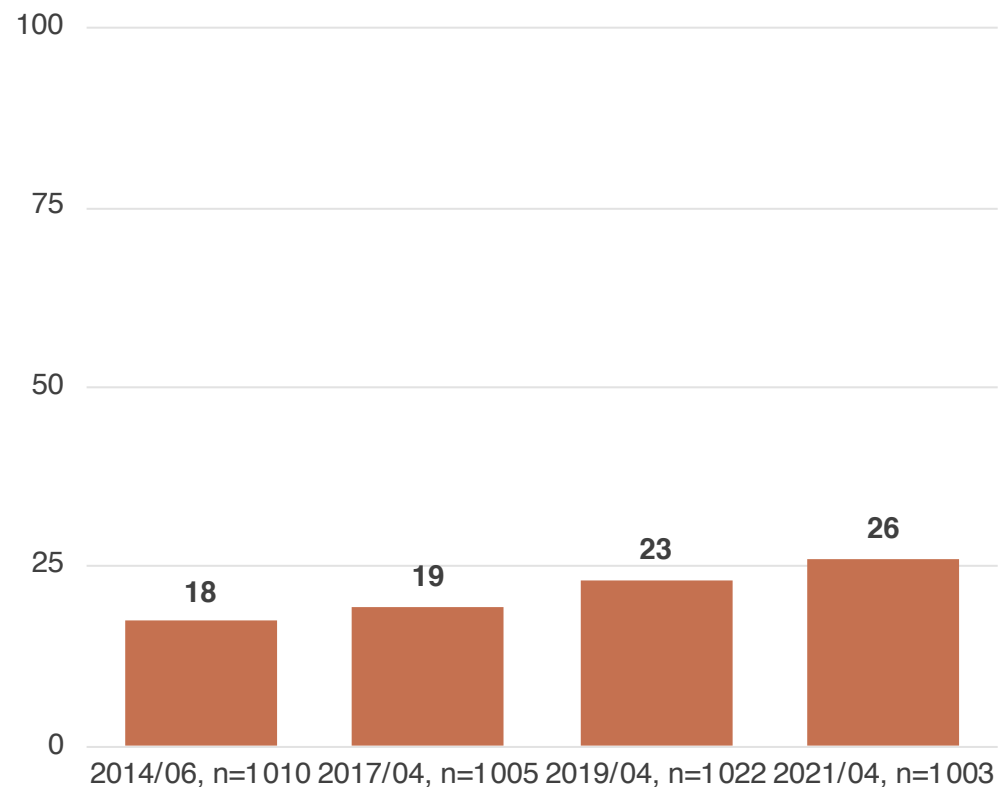

LGBT

Kokkupuude kampaaniatega, mis õhutavad sallimatusele homoseksuaalide suhtes

- Küsimusele „Kas Te olete viimase kahe aasta jooksul kokku puutunud kampaaniatega, mis õhutavad sallimatusele homoseksuaalide suhtes?“ vastas jaatavalt 26% üle 15-aastasest Eesti elanikkonnast.
- Võrreldes varasemaga on vastavate kampaaniatega kokku puutunud enam.
- Homoseksuaalide suhtes sallimatusele õhutavate kampaaniatega on sagedamini kokku puutunud:
  - kuni 29-aastased (39-58%),
  - eestlased (31%),
  - kõrgemasse sissetulekugruppi kuulujad (36%).
- Harvem on nendega kokku puutunud seevastu:
  - üle 40-aastased (18-22%),
  - muukeelsed (17%),
  - kesk- ja kesk-eriharidusega inimesed (20%),
  - Ida-Virumaa elanikud (18%).

Kokkupuude kampaaniatega, mis õhutavad sallimatusele homoseksuaalide suhtes
n=kõik, %

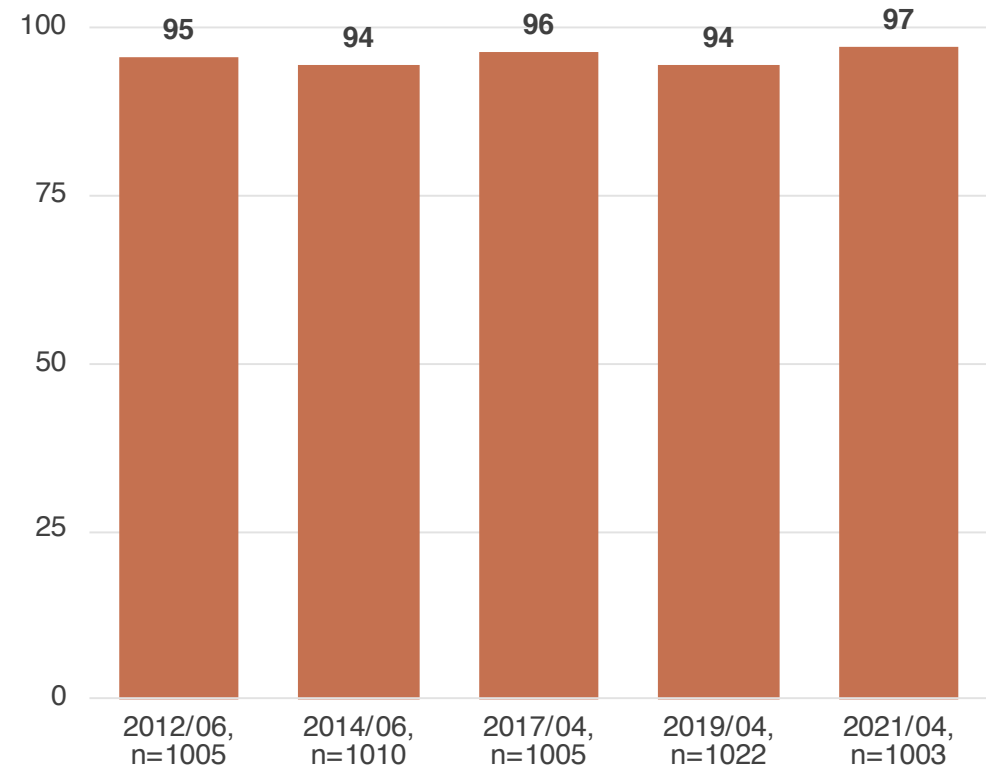

LGBT

Homoseksuaalsus - Teadlikkus

- Väljendit homoseksuaalne inimene on kuulnud 97% Eesti üle 15-aastastest elanikkonnast. 2% ei ole seda väljendit kuulnud ja 1% ei osanud/soovinud vastata.
- Märkimisväärset muutust väljendist teadlike osakaalu osas ei ole.
- Väljendist teadlikud on keskmisest sagedamini:
  - 15-19-aastased (98%),
  - Põhja- ja Lääne-Eesti (99%) elanikud.

Kuulnud väljendit "homoseksuaalne inimene"
n=kõik, %

LGBT

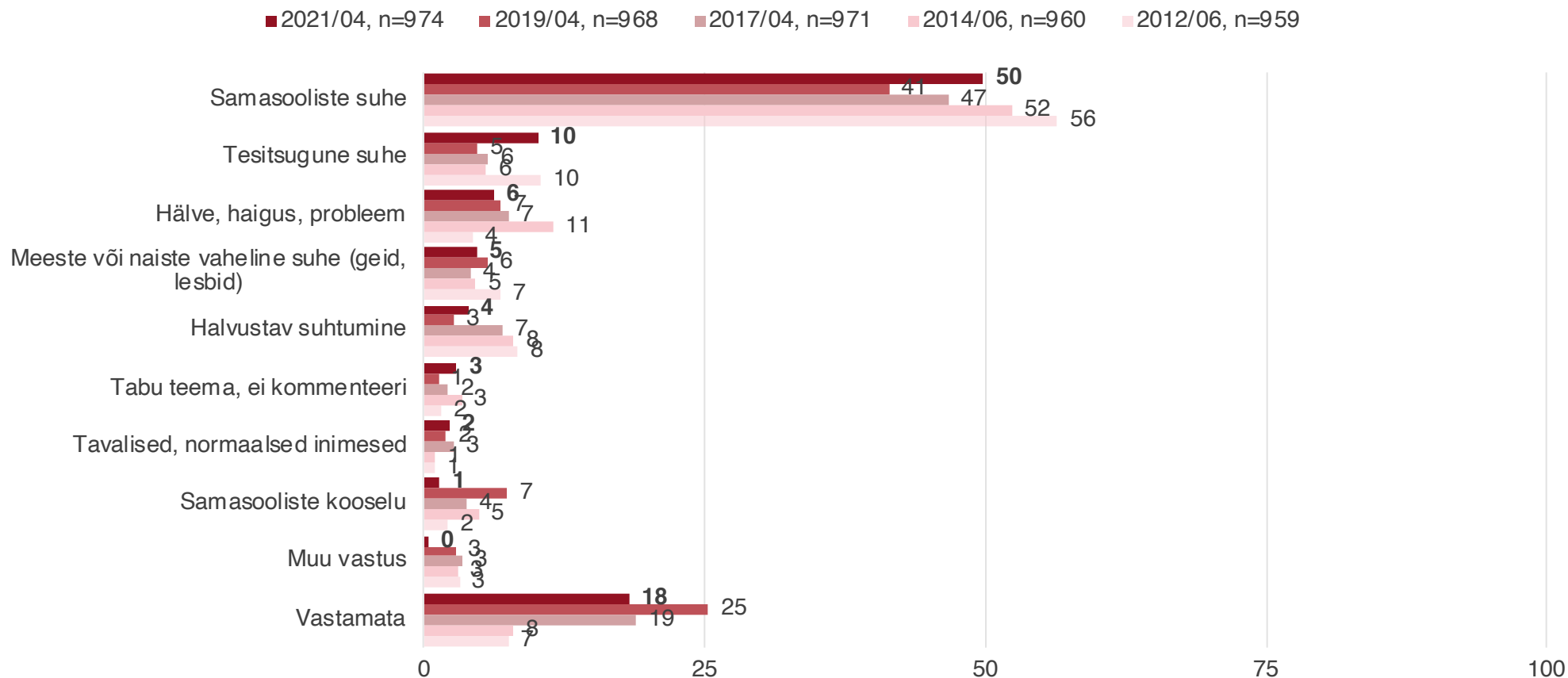
Homoseksuaalsus – Homoseksuaalse inimese tähendus (Slaid 11)

- Neilt, kes pidasid end väljendiga homoseksuaalne inimene kursis olevaks, paluti kirjeldada, mida see väljend nende jaoks tähendab. Vastused anti vabas vormis ja hiljem sarnase sisuga vastused koondati ühtse nimetuse alla. Võis anda mitu vastust. Vastuse andis 82% väljendit teadvatest vastajatest nimetades valdavalt vaid ühe põhjuse.
- Kõige sagedamini peeti homoseksuaalseks inimeseks **oma- või samasooliste suhet** (50%). Väljendatud oli seda väga mitmel erineval moel, nt omasooliste ihaldaja, ihar, armastaja, eelistaja jne. Sisult sarnaseid vastuseid oli teisigi: 1% jaoks oli homoseksuaalsuse puhul määravaks just nende **kooselu**, lisaks 5% eristas neid kindla **soo alusel**, sh väljenditega gei ja/või lesbi, 10% aga andis vastuse pigem enese **vastandamise kaudu** – teistsuguse, eba-/ mittetraditsioonilise (seksuaalse) orientatsiooniga jmt.
- 6% pidas homoseksuaalsust **hälbeks (väärareng, kõrvalekalle), haiguseks või psühholoogiliseks probleemiks**. Sel juhul oli keerukas selgeks teha, kas vastaja andis vastuse neutraalselt või halvustavalt pinnalt (nt haige inimene). 4% vastajaist andis selgituseks aga **halvustava** vastuse (sagedamini nimetati vastik, nõme).
- 3% vastaja jaoks oli antud teema **tabu**, 2% jaoks on tegu **tavaliste, normaalsete inimestega** ja üksikud nimetasid midagi **muud** (vaba valik, ühiskonna/kasvatuse surve).
- Võrreldes varasemate uuringutega tulemused oluliselt ei erine (ei ületa statistilise vea piire): kuid siiski on endisest veidi enam nimetatud **teistsugust suhet**, vähem aga **samasooliste kooselu**.
- Kui võrrelda vastuseid peamise suhtluskeele alusel, siis muukeelne elanikkond pidas eestikeelse elanikkonnaga võrreldes endiselt väljendi „homoseksuaalne inimene“ all märkimisväärselt sagedamini silmas teistsugust, mittetraditsioonilist suhet (20% vs 5%) kui ka hälvet, haigust (10% vs 4%); harvemini seevastu samasooliste suhet (61% vs 27%).

LGBT

Homoseksuaalsus – Homoseksuaalse inimese tähendus, %

Väljendi "homoseksuaalne inimene" tähendus
n=väljandist teadlikud, %

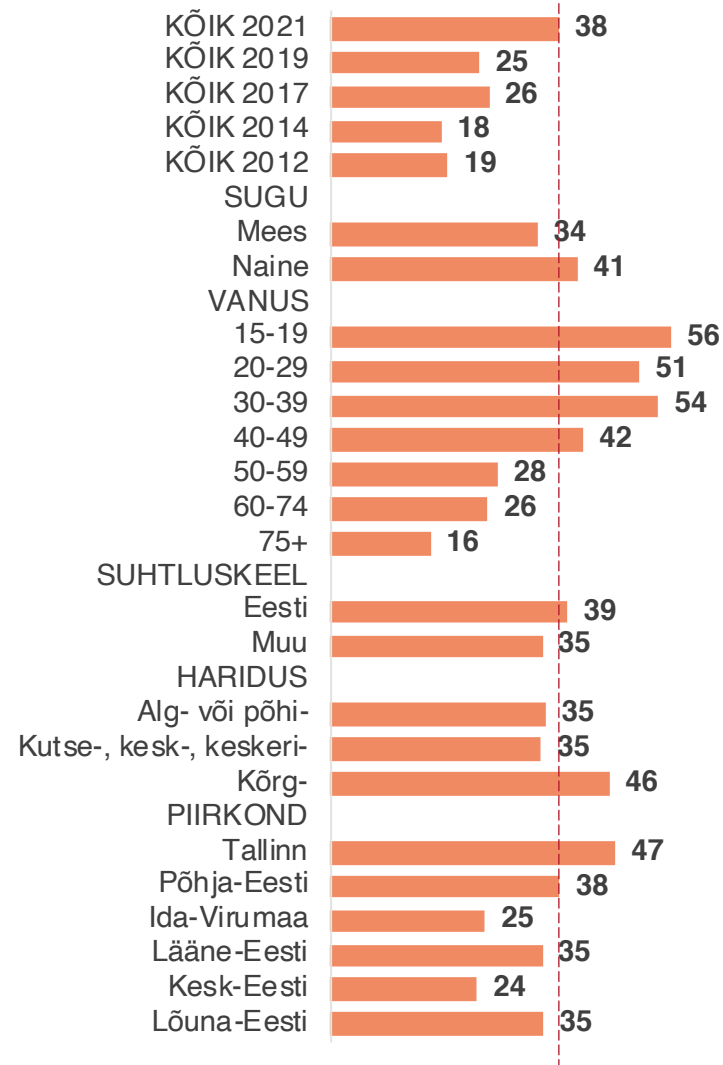

LGBT

Homoseksuaalsus – Kokkupuude homoseksuaalsete inimestega

- Endale teadaolevalt on homoseksuaalsete inimestega kokku puutunud 38% üle 15-aastastest elanikkonnast, mis on oluliselt enam kui varasemalt.
- Homoseksuaalidega on keskmisest enam kokku puutunud:
  - naised,
  - kuni 39-aastased,
  - kõrgharidusega,
  - Tallinna elanikud,
  - kõrgemasse sissetulekugruppi kuulujad (52%).
- Keskmisest märksa vähem teavad homoseksuaalsete kaaslaste olemasolust:
  - üle 50-aastased,
  - Ida-Virumaa ja Kesk-Eesti,
  - maapiirkondade (28%) elanikud,
  - madalamasse sissetulekugruppi kuulujad (30%).

On kokku puutunud homoseksuaalsete inimestega
n=kõik, %

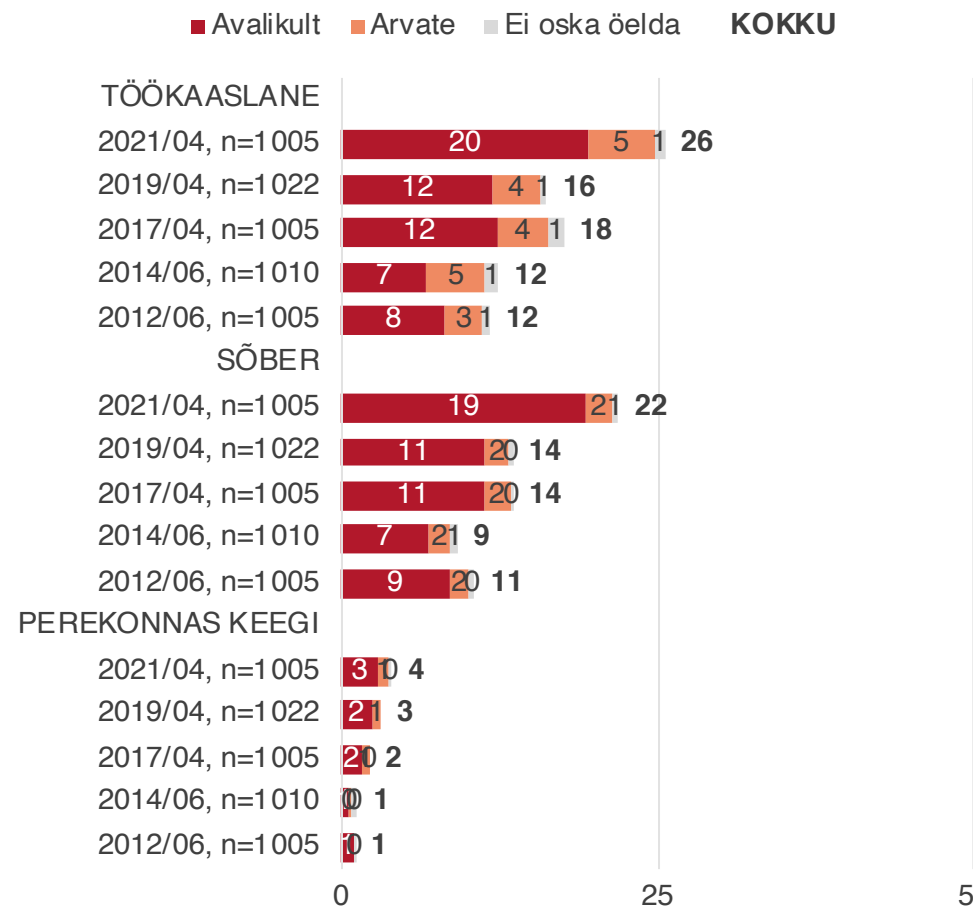

LGBT

Homoseksuaalsus – Kokkupuude homoseksuaalsete inimestega

- Homoseksuaalne inimene on:
  - oma perekonnas 4%-l,
  - sõpruskonnas 22%-l
  - endiste või praeguste töökaaslaste seas 26%-l.
- Valdavalt on need homoseksuaalsed inimesed, keda vastajad teavad, avalikult homoseksuaalsed.

Kokkupuude homoseksuaalsete inimestega
n=kõik, %

LGBT

Homoseksuaalsus – Vastuvõetavus (Slaidid 15 ja 16)

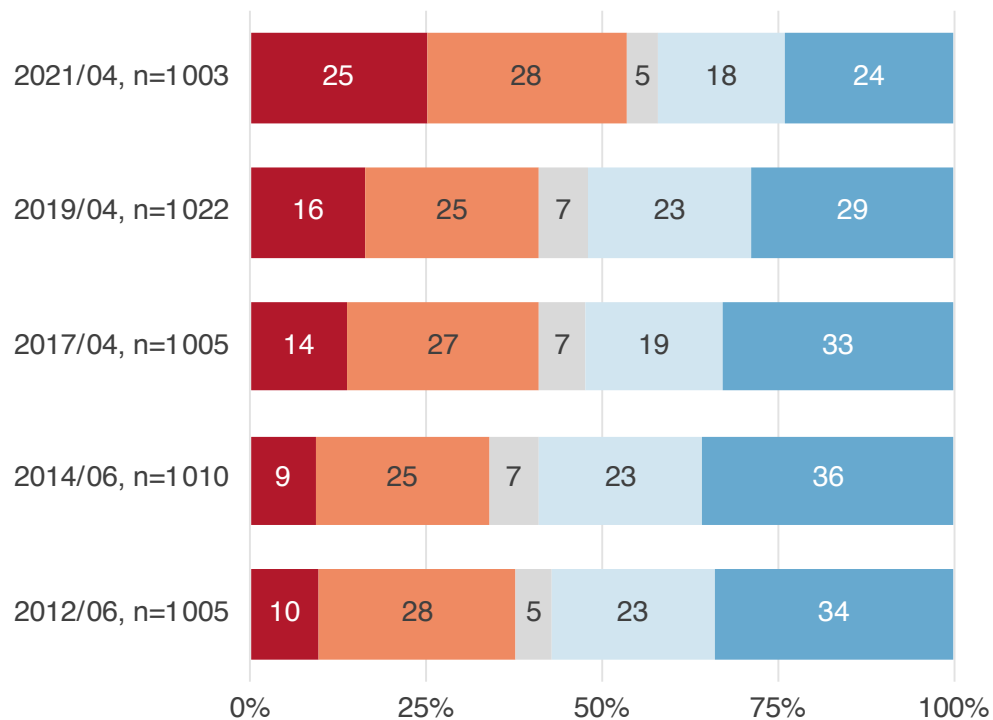
- **Homoseksuaalsust peab vastuvõetavaks 53%** üle 15-aastasest elanikkonnast, sh täiesti vastuvõetav on see 25%-le. Homoseksuaalsust vastuvõetamatuks pidajaid on 42%, sh täiesti vastuvõetamatu on see 24%-le. Esmakordselt on homoseksuaalsust vastuvõetavaks pidajaid oluliselt enam kui vastuvõetamatuks pidajaid.
- Homoseksuaalsus on keskmisest vastuvõetavam naiste, kuni 39-aastaste, eestikeelsete, kõrgharidusega ja kõrgema sotsiaalse staatuse kui ka sissetulekuga inimeste, Tallinna ja Lõuna-Eesti elanike seas; keskmisest vastuvõetamatum aga meeste, üle 60-aastaste, muukeelsete, madalamasse sissetulekugruppi kuulujate, oskus- ja lihttöölise, piirkonniti Ida-Virumaa elanike seas.
- **Ühiskonna üldist suhtumist homoseksuaalsusesse peab vastuvõetavaks 34%** üle 15-aastasest elanikkonnast, sh täiesti vastuvõetavaks 4% arvates. Vastuvõetamatuks peab aga üldist suhtumist homoseksuaalsusesse lausa 58%, sh täiesti vastuvõetamatu on see 11%-le.
- Kui juba 2019. aastal muutus arvatav ühiskonna suhtumine homoseksuaalsusesse oluliselt positiivsemaks, siis nüüd on see veelgi paranenud, kuigi senine on ülekaalus siiski arvamus, et ei ole ühiskonna jaoks vastuvõetav.
- Võrreldes vastajate suhtumist aga arvatava üldise suhtumisega, selgub, et **ühiskonna suhtumist homoseksuaalsusesse peetakse tervikuna vähem sallivamaks kui see tegelikult on** (vastuvõetamatuks pidajaid kokku vastavalt 58% vs 42%), samas ei peeta ühiskonna suhtumist nii selgepiiriliseks kui see on (täiesti vastuvõetamatuks pidajaid vastavalt 4% vs 25%). Sama kinnitab ka homoseksuaalsust vastuvõetavaks pidajate võrdlus – tegelikult on selle vastuvõetavaks pidajaid palju enam kui arvatakse ühiskonnas olevat (vastuvõetavaks pidajaid kokku vastavalt 53% vs 34%).
- Seda, et homoseksuaalsus on ühiskonnas vastuvõetav, arvavad teistest sagedamini kõrgharidusega ja kõrgema sotsiaalse staatuse kui ka sissetulekuga inimesed. Eesti- ja venekeelse elanikkonna arvamusel on selle arvamusel osas sel aastal ühtlustunud.

LGBT

Homoseksuaalsus – Vastuvõetavus

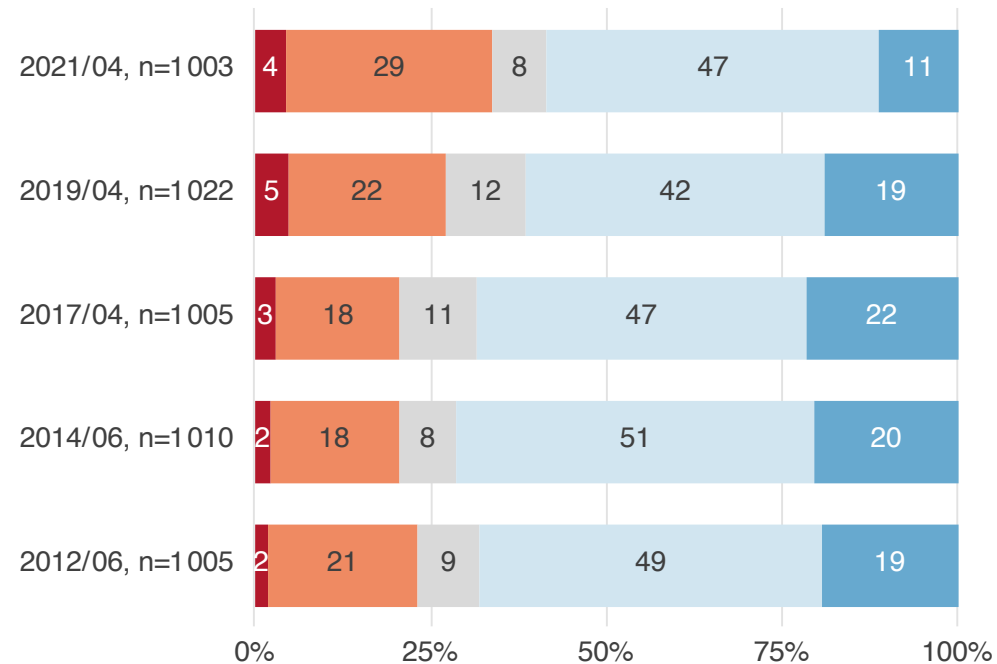
Homoseksuaalsuse vastuvõetavus
n=kõik, %

- Täiesti vastuvõetav
- Pigem vastuvõetav
- Ei oska öelda
- Pigem vastuvõetamatu
- Täiesti vastuvõetamatu

Homoseksuaalsuse arvatav vastuvõetavus
Eesti ühiskonnas
n=kõik, %

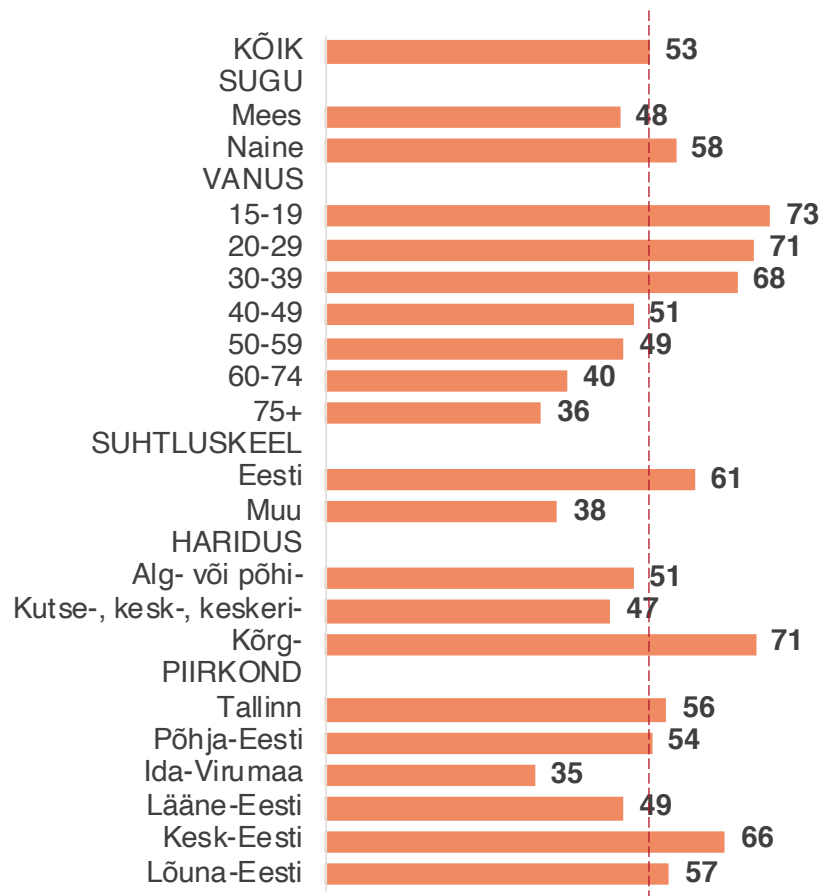
- Täiesti vastuvõetav
- Pigem vastuvõetav
- Ei oska öelda
- Pigem vastuvõetamatu
- Täiesti vastuvõetamatu

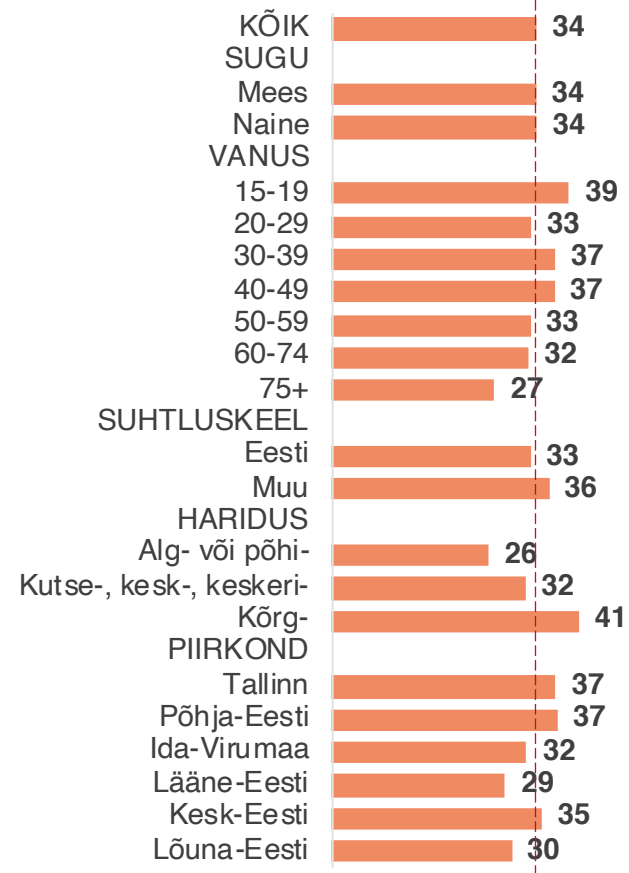
LGBT

Homoseksuaalsus – Vastuvõetavus

Peab homoseksuaalsust vastuvõetavaks
n=kõik, %

Arvab, et homoseksuaalsust peetakse Eesti ühiskonnas
vastuvõetavaks
n=kõik, %

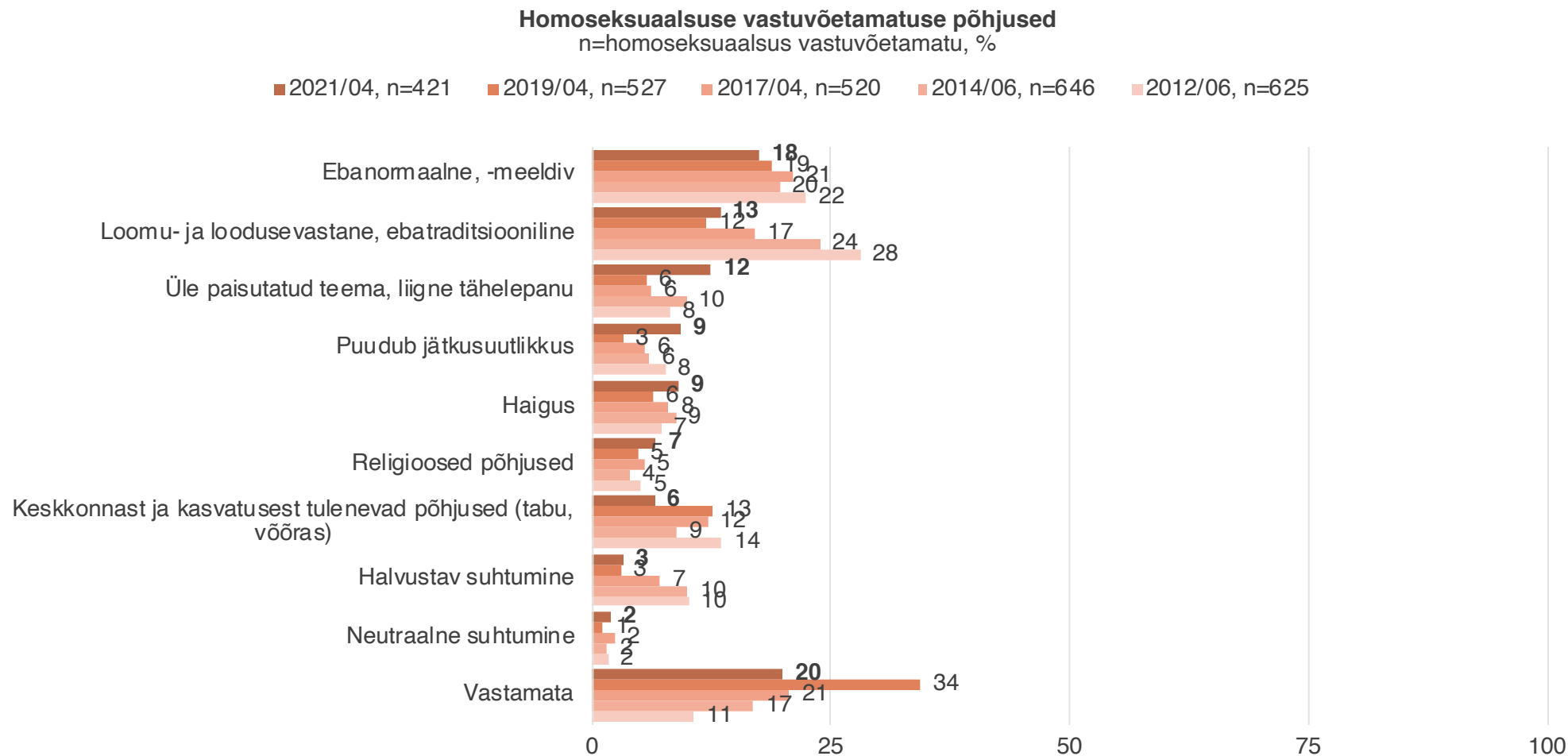
LGBT

Homoseksuaalsus – Vastuvõetamatuse põhjused (Slaid 18)

- Neilt, kes pidasid homoseksuaalsust pigem või väga vastuvõetamatuks uuriti selle põhjuseid vabas vormis. Hiljem sarnase sisuga vastus rühmitati ja koondati ühtse nimetuse alla. Vastuse andis 80% nimetades valdavalt ühe põhjuse.
- Homoseksuaalsust peetakse valdavalt vastuvõetamatuks seetõttu, et see on **ebanormaalne ja ebameeldiv** (ei pea õigeks). Pea kuuendiku jaoks on see **loomu- ja loodusevastane ehk ebatraditsiooniline** (pole loomulik) või vastumeelsus tuleneb sellest, et teemat peetakse **ülepaisutatuks, liigset tähelepanu nõudvaks**. Muid põhjuseid nimetati juba oluliselt vähesemate vastajate poolt - haigus või haiged inimesed, jätkusuutlikkuse puudumine, religioossed või keskkonnast ja kasvatuses tulenevad (sobimatu, mõistmatu, harjumatu) põhjused, halvustav (peamiselt vastik) või neutraalne suhtumine.
- Võrreldes varasemate tulemustega on sel korral oluliselt harvemini nimetatud homoseksuaalsuse vastuvõetamatuse põhjusena **keskkonnast ja kasvatuses tulenevat**, sagedamini aga **teema ülepaisutatust** ja seda, et homoseksuaalid ei ole **jätkusuutlikud**.
- Taustaandmete analüüsimisel selgus, et keskmisest sagedamini tõid esile:
  - ebameeldivust - üle 75-aastased (29%) ja Põhja-Eesti elanikud (28%)
  - teema ülepaisutatust - eestikeelsed (17%) ja kõrgemasse sissetulekugruppi kuuluvad (25%) elanikud.
- Muus osas olulisi erinevusi ei ilmnenud.

LGBT

Homoseksuaalsus – Vastuvõetamatuse põhjused, %

LGBT

Homoseksuaalsus – Vastuvõetavuse piirid (Slaidid 20-21)

- Järgnevalt vaatleme, kuidas suhtutakse homoseksuaalsusesse siis, kui see puudutaks igapäevaelu ehk millised on homoseksuaalsuse vastuvõetavuse piirid. Vastajatele esitati 10 erinevat väidet ja paluti vastata, kas need kehtivad nende puhul või mitte. Tulemused on esitatud nõustuva vastuse põhjal kahanevas järjestuses.
- Enamus vastajaist peab tavalist **olmelist suhtlust** (müügimees, arst, keegi seltskonnas) homoseksuaalsete inimestega vastuvõetavaks, ka valimistel ei segaks see asjaolu suuremat osa. Varasemaga võrreldes ei ole muutunud suhtumine gei või lesbi seltskonnas viibimisse, siis muu olmelise suhtluse osas on suhtumine muutunud oluliselt tolerantsemaks.
- Mõnevõrra vähem vastuvõetav on elanikele aga **homoseksuaalsuse osalus nende laste elus** (vastava teemalised TV-saadet või filmid, mängimine sõprade kodus, kus on homoseksuaalsed vanemad, homoseksuaalne õpetaja). Kui varasemalt oli ülekaalus vastuvõetamatuks pidanute osakaal, siis nüüdseks on ülekaalus vastuvõetavaks pidanute osakaal.
- Ka **homoseksuaalsusesse positiivselt suhtuvasse kogudusse kuulumine** on muutunud pigem vastuvõetavaks.
- Kõige ebakindlamad ollakse selles, kuidas **suhtuda oma lapsesse, kui ta oleks gei või lesbi**, vastuse jättis andmata 21%. Kuid ka on suhtumine muutunud üha positiivsemaks.
- Kõikide väidete puhul olid tolerantsemad samad vastajate grupid, kes peavad homoseksuaalsust vastuvõetavaks ja taunivamad need, kes peavad homoseksuaalsust vastuvõetamatuks.
- Nagu varasemates uuringutes, nii ka nüüd erinevad eesti- ja venekeelsete vastajate seisukohas silmatorkavalt. Kui eestikeelsete vastajate puhul olid ülekaalus väidetega nõustujad, siis venekeelsete vastajate puhul on ülekaalus väidetega mitte-nõustujad (va homoseksuaalse arsti külastamine ja suhtumise muutus oma lapsesse, kui ta oleks gei/lesbi).

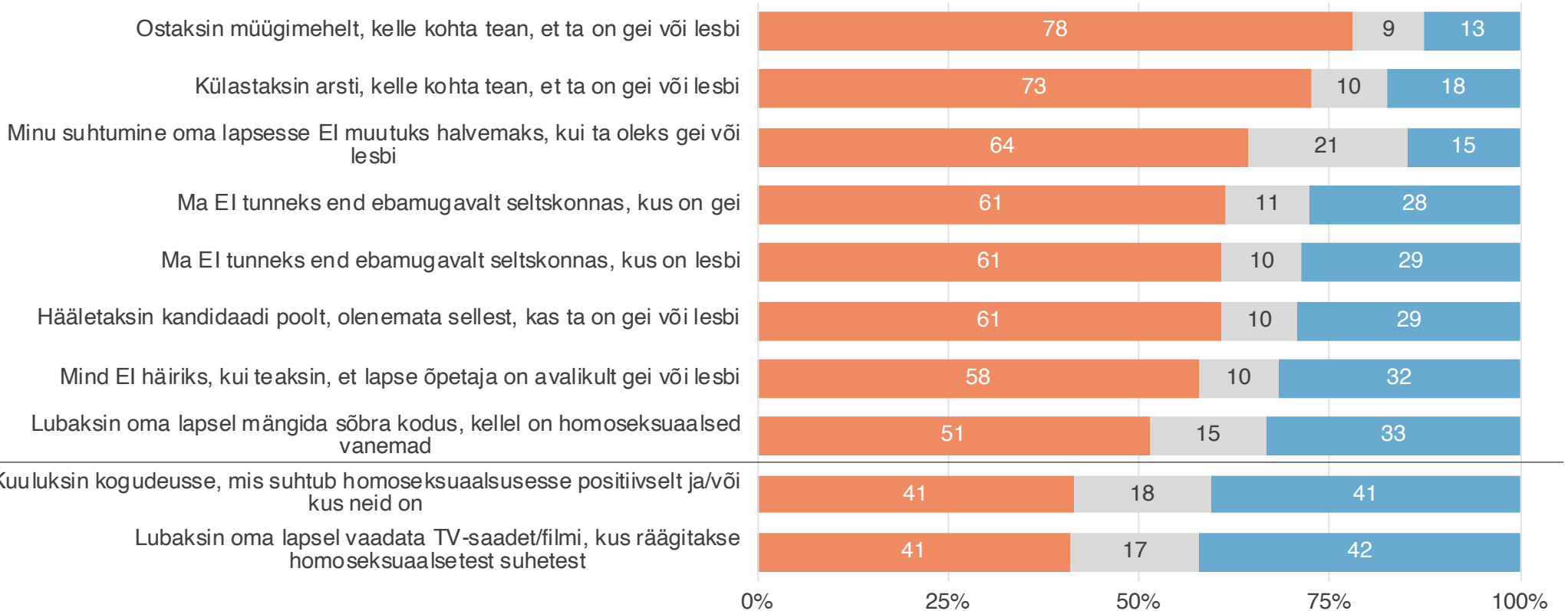
LGBT

Homoseksuaalsus – Vastuvõetavuse piirid

Homoseksuaalsuse vastuvõetavuse piirid

n=kõik, %

■ Nõustub ■ Ei oska öelda ■ Ei nõustu

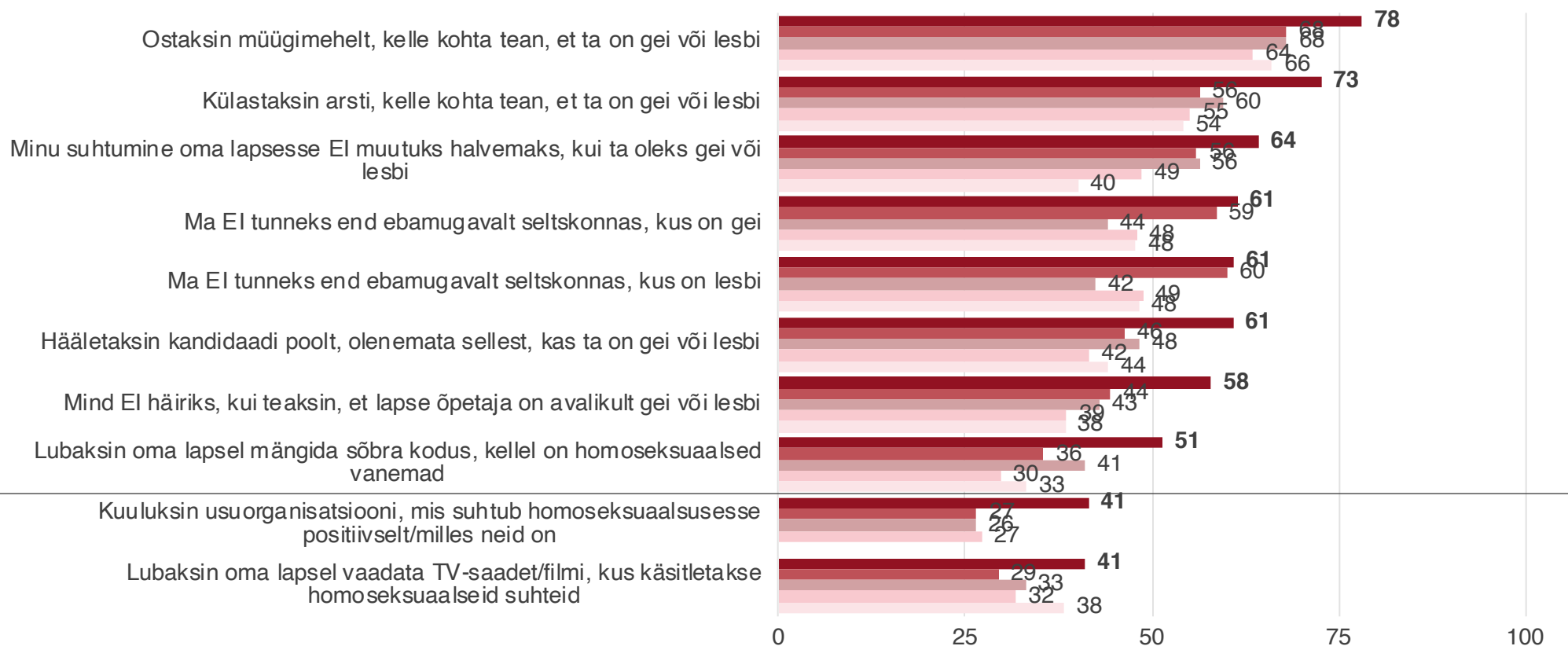
LGBT

Homoseksuaalsus – Vastuvõetavuse piirid

Homoseksuaalsuse vastuvõetavuse piirid - väitega nõustujate osakaal

n=kõik, %

■ 2021/04, n=1003 ■ 2019/04, n=1022 ■ 2017/04, n=1005 ■ 2014/06, n=1010 ■ 2012/06, n=1005

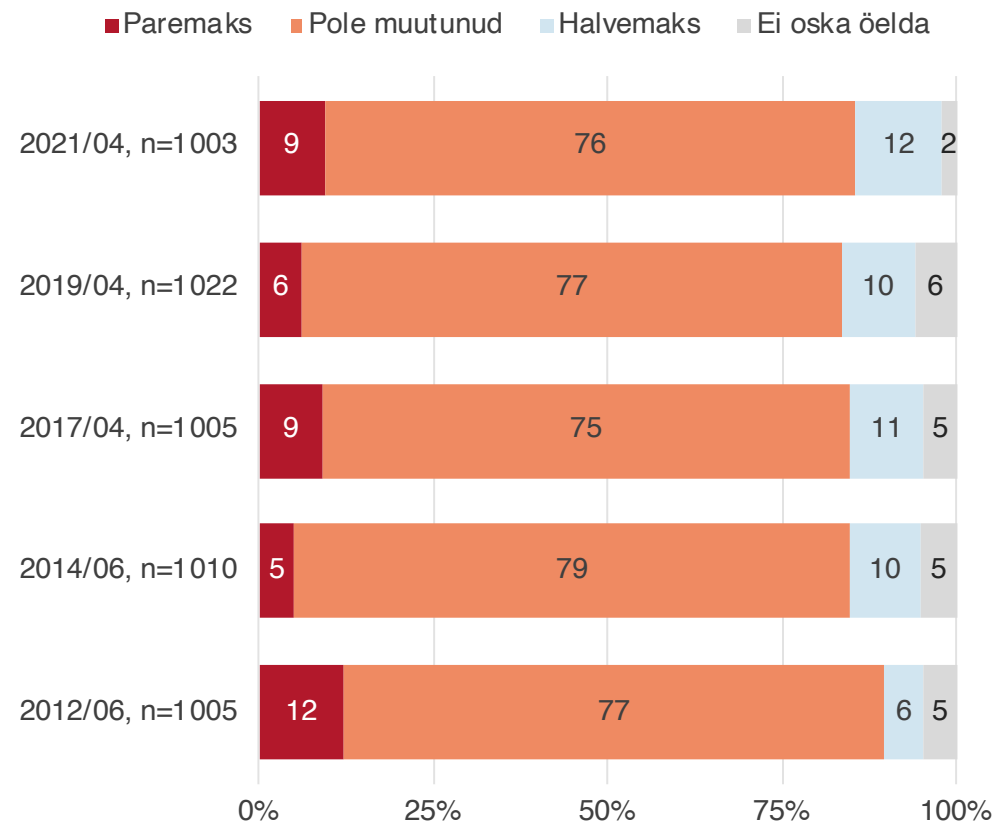

LGBT

Homoseksuaalsus – Suhtumise muutus

- Viimase kahe aasta jooksul pole homoseksuaalsusesse suhtumises 76% elanike jaoks muutust toimunud, 9% täheldab aga suhtumise muutust paremuse ja 12% halvemuse poole; vastata ei osanud 2%.
- Võrreldes varasemate uuringutega pole suhtumises olulist muutust täheldada.
- Suhtumine homoseksuaalsusesse on viimase kahe aasta jooksul **paranenud** sagedamini:
  - 15-19-aastaste (27%),
  - õpilaste (33%) seas,
  - nende seas, kelle lähikonnas on homoseksuaalseid inimesi (15%),
  - homoseksuaalsust vastuvõetavaks pidajate (15%) seas.
- Suhtumine homoseksuaalsusesse on viimase kahe aasta jooksul **halvenenud** aga:
  - meeste (16%)
  - EKRE eelistajate (25%),
  - homoseksuaalsust vastuvõetamatuks pidajate (22%) seas.

Suhtumise muutus homoseksuaalsusesse viimase kahe aasta jooksul
n=kõik, %

LGBT

Homoseksuaalsus – Positiivse suhtumise muutuse põhjustajad

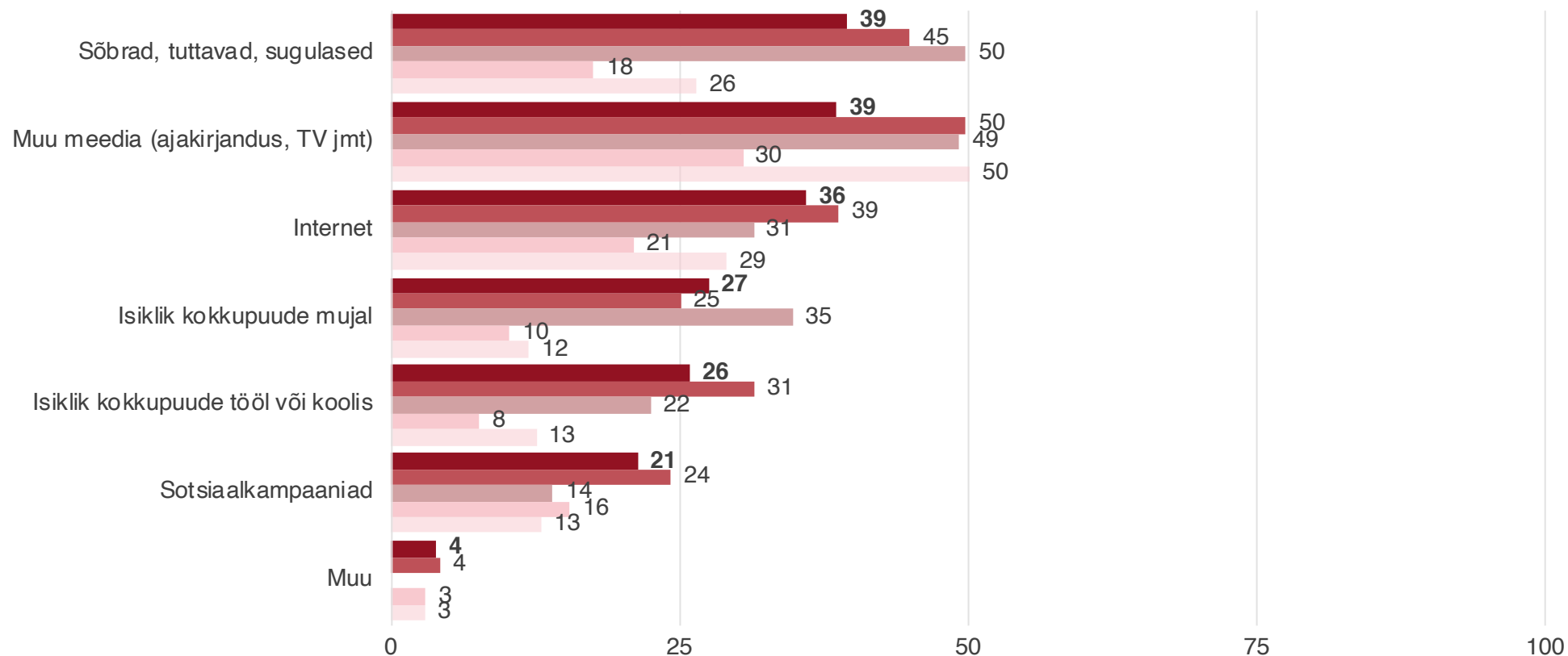
- Neilt, kelle suhtumine on viimase kolme aasta jooksul muutunud paremaks, uuriti kust saadud teave on nende suhtumist geidesse ja lesbidesse paremaks muutnud. Võis anda mitu vastust. Vastuse andis 96% andes keskmiselt 2 vastust.
- Eelkõige saadakse homoseksuaalsusesse positiivset suhtumist tekitavat teavet **traditsioonilise meedia** (39%) ja **sõprade, tuttavate, sugulaste** vahendusel (39%), seejärel ka **internetist** (36%) ja **isikliku kokkupuute näol tööl või koolis** (veidi üle neljandiku).
- Võrreldes varasemaga on homoseksuaalsusesse positiivset suhtumist tekitava teabekanalina vähenenud traditsioonilise meedia kui ka sõprade, tuttavate, sugulaste osatähtsus. Muude teabeviiside osatähtsus on jäänud alates 2017. aastast pea samaks.
- Võrreldes antud vastuseid nendega, kust üleüldse LGBT temaatika kohta teavet on saadud (Slaid 7), siis selgub, et positiivses suunas on suhtumise mõjutajatena antud kontekstis sagedamini nimetatud sõpradelt, tuttavatelt ja sugulastelt saadud teavet, kuid ka isiklikku kokkupuudet.
- Suhtumist homoseksuaalsusesse on viimase kolme aasta jooksul parandanud keskmisest enam **internetist** kui ka **sõpradelt, tuttavatelt, sugulastelt** saadud info põhjal 15-19-aastased.

LGBT

Homoseksuaalsus – Positiivse suhtumise muutuse põhjustajad

Homoseksuaalsusesse parema suhtumise muutuse põhjustajad viimase kahe aasta jooksul
n=suhtumine homoseksuaalsusesse on muutunud paremaks, %

■ 2021/04, n=92 ■ 2019/04, n=65 ■ 2017/04, n=89 ■ 2014/06, n=103 ■ 2012/06, n=170

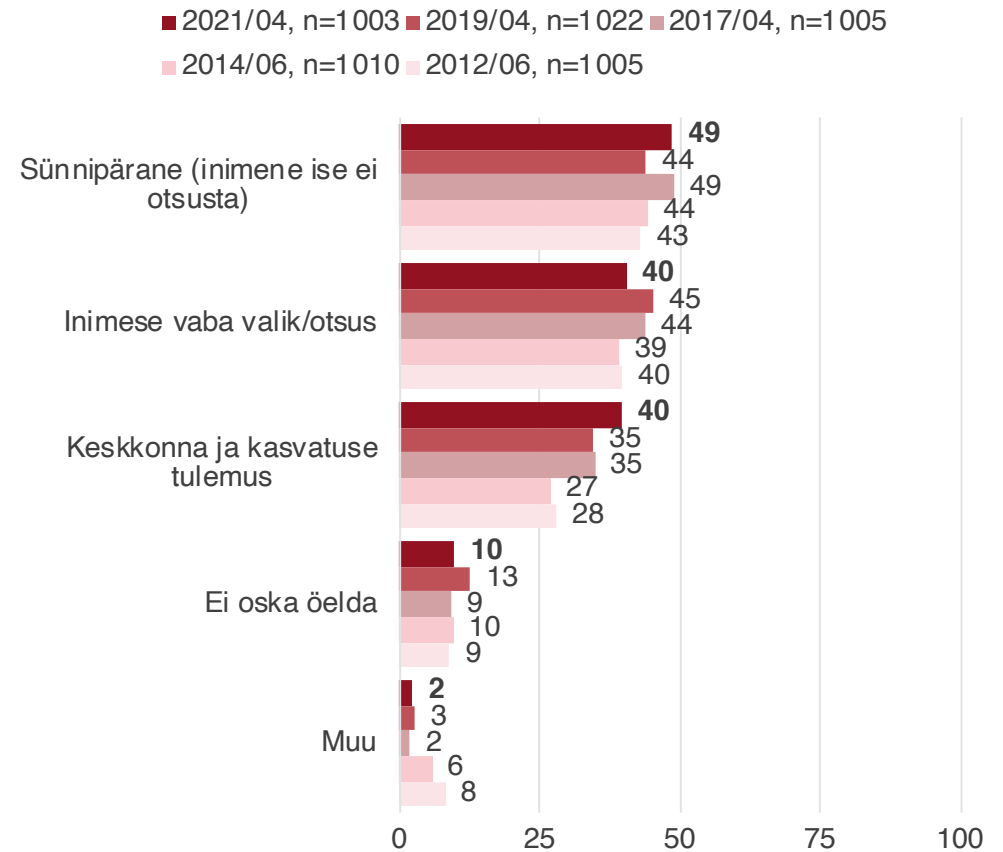

LGBT

Homoseksuaalsus – Põhjused

- Homoseksuaalsuse põhjuseks peetakse eelkõige **sünnipära** (49%), seejärel võrdselt nii **inimese vaba valikut** kui ka **keskkonna ja kasvatus tulemit** (40%). Muu vastuse andis 2% vastajaist, sagedamini nimetati, et tegu on patoloogiaga (haiguslik või psühholoogiline nähtus).
- Võrreldes varasemate uuringute tulemustega pole muutusi täheldada.
- Vaadeldes vastuseid homoseksuaalsusesse suhtumise järgi, siis need, kelle jaoks see on vastuvõetav, peavad homoseksuaalsust sagedamini sünnipäraseks (64%); need, kelle jaoks see on vastuvõetamatu aga sagedamini keskkonna ja kasvatus tulemiks (54%) või patoloogiaks (5%).
- Lisaks peavad homoseksuaalsust sagedamini:
  - **sünnipäraseks** – naised (54%), üle 75-aastased (60%), eestlased (57%), kõrgharidusega inimesed (61%), inimesed, kellel keegi omastest või kolleegidest on homoseksuaalne (58%);
  - **keskkonna ja kasvatus tulemiks** – mehed (46%), muukeelsed (49%) ja Ida-Virumaa elanikud (51%);
  - **inimese vabaks valikuks** – 20-39-aastased (üle 50%).

Homoseksuaalsuse põhjused
n=kõik, %

LGBT

Homoseksuaalsus – Õigused (Slaidid 27 ja 29)

- Vastajatele esitati kaheksa erinevat väidet, mis käsitlesid erinevaid võimalikke homoseksuaalide õigusi. Paluti hinnata nendega nõustumist või mitte-nõustumist.
- Nagu ka eelnevatel aastatelt on nõustujaid rohkem kui mitte-nõustujaid väidete puhul, et:
  - geid ja lesbid peaksid olema seadusega kaitstud diskrimineerimise eest lisaks töövaldkonnale ka hariduses, tervishoius ja kaupade ja teenuste kättesaadavuse osas (71% vs 18%),
  - samast soost elukaaslastel peaks olema võimalus oma kooselu ametlikult registreerida kooseluseaduse alusel (64% vs 29%),
  - geide ja lesbide suhtes avalik vaenu õhutamine peaks olema kriminaalkorras karistatav (49% vs 38%),
  - kui ühel partneril on laps, siis tema samast soost partneril võiks olla õigus seda last lapsendada (48% vs 37%).
- Peaaegu võrdselt on nõustujaid ja mitte-nõustujaid väidete puhul, et:
  - samast soost elukaaslastel peaks olema õigus teineteisega abielluda (47% vs 46%),
  - abielude lubamine samast soost elukaaslaste vahel vähendaks naise ja mehe vahelise abielu väärtust (43% vs 49%).
- Mitte-nõustujaid on märksa enam kui nõustujaid aga väidete puhul, et:
  - Samast soost elukaaslased, kes on abielus või oma suhte ametlikult registreerinud, peaksid saama koos lapsendada (40% vs 49%).
  - Üksik, suhtes mitteolev gei või lesbi peaks saama lapsendada (32% vs 55%).
- Võrreldes kahe aasta taguse uuringuga on hoiakud muutunud oluliselt positiivsemateks. Kahanemas on arusaam, et abielude lubamine samast soost elukaaslaste vahel vähendaks naise ja mehe vahelise abielu väärtust.
- Muukeelne elanikkond on oma suhtumises palju resoluutsem kui eestlased – nii homoseksuaalsete abielu kui ka lapsendamisküsimuste osas on ülekaalus vastumeelsus (Slaid 29).
- Homoseksuaalsete lapsendamist puudutava osas eristub selgelt ka sooline erinevus – mehed pigem ei nõustu ja naised nõustuvad sellega.

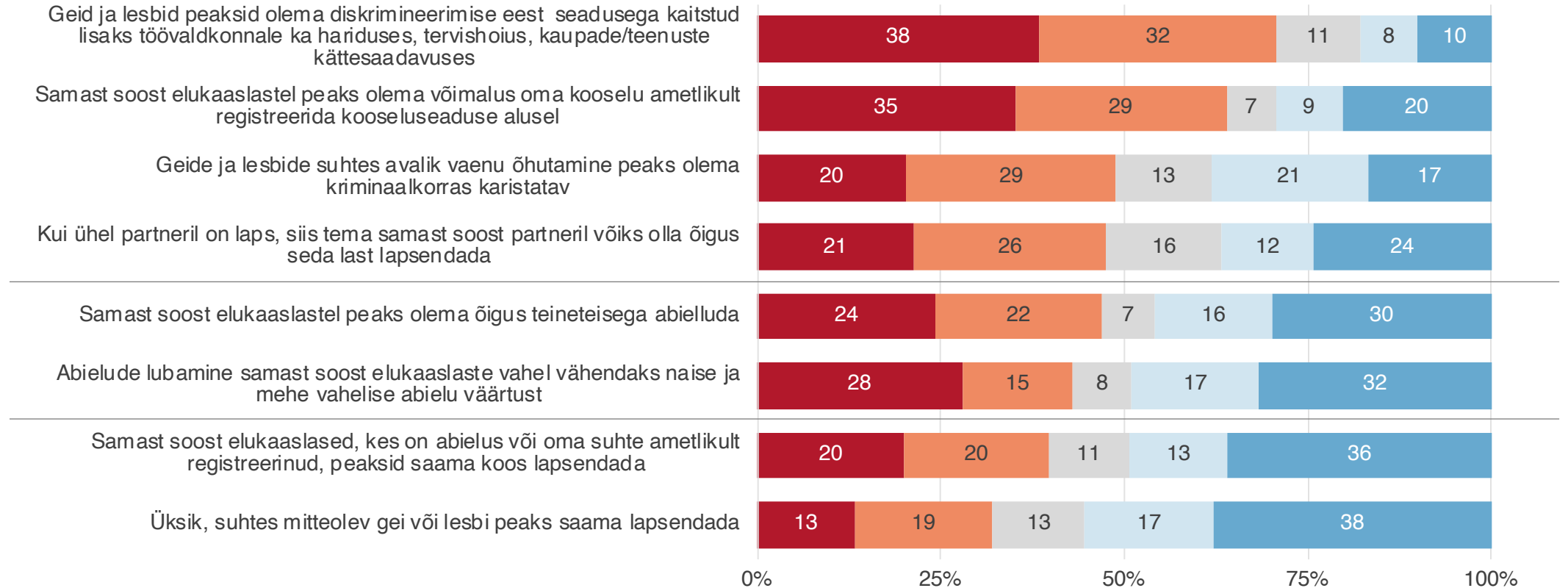
LGBT

Homoseksuaalsus – Õigused

Homoseksuaalsete õigused

n=kõik, %

■ Nõustun täiesti ■ Pigem nõustun ■ Ei oska öelda ■ Pigem ei nõustu ■ Üldse ei nõustu

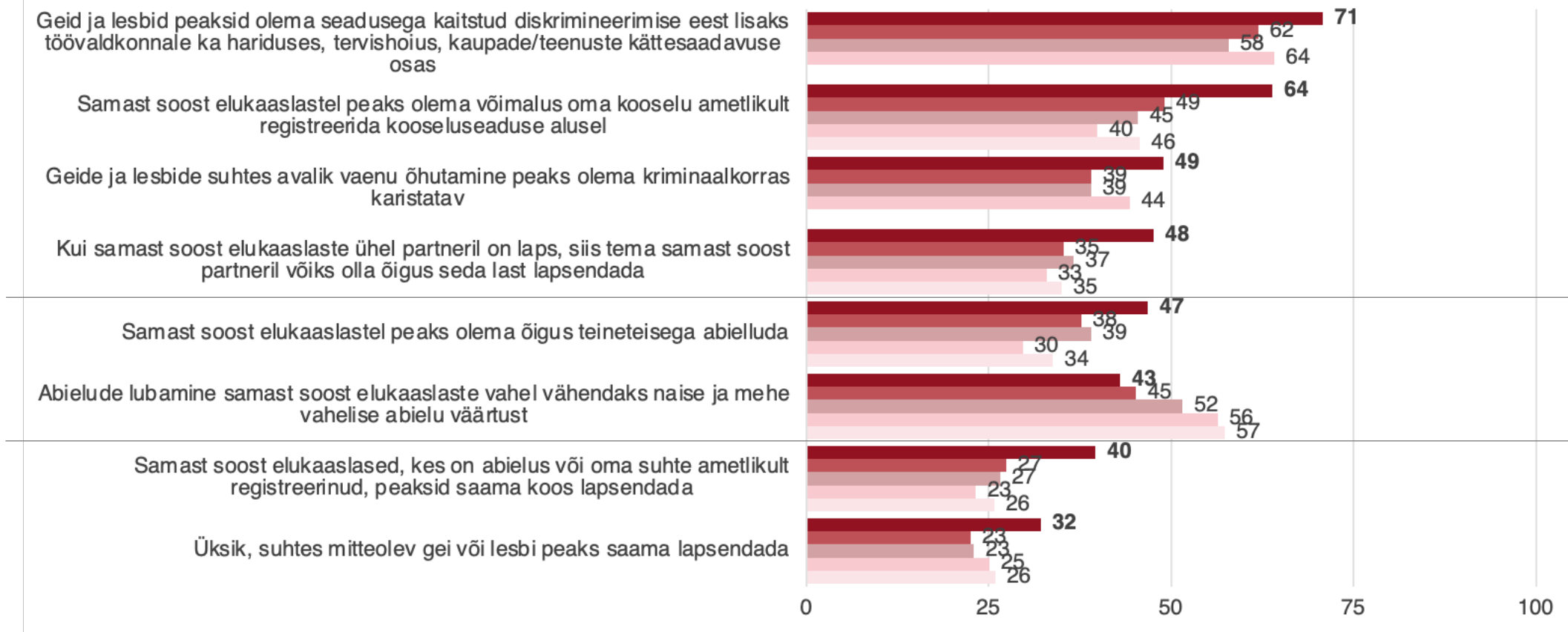
LGBT

Homoseksuaalsus – Õigused

Homoseksuaalsete õigused - väitega nõustujate osakaal

n=kõik, %

■ 2021/04, n=1003 ■ 2019/04, n=1022 ■ 2017/04, n=1005 ■ 2014/06, n=1010 ■ 2012/06, n=1005

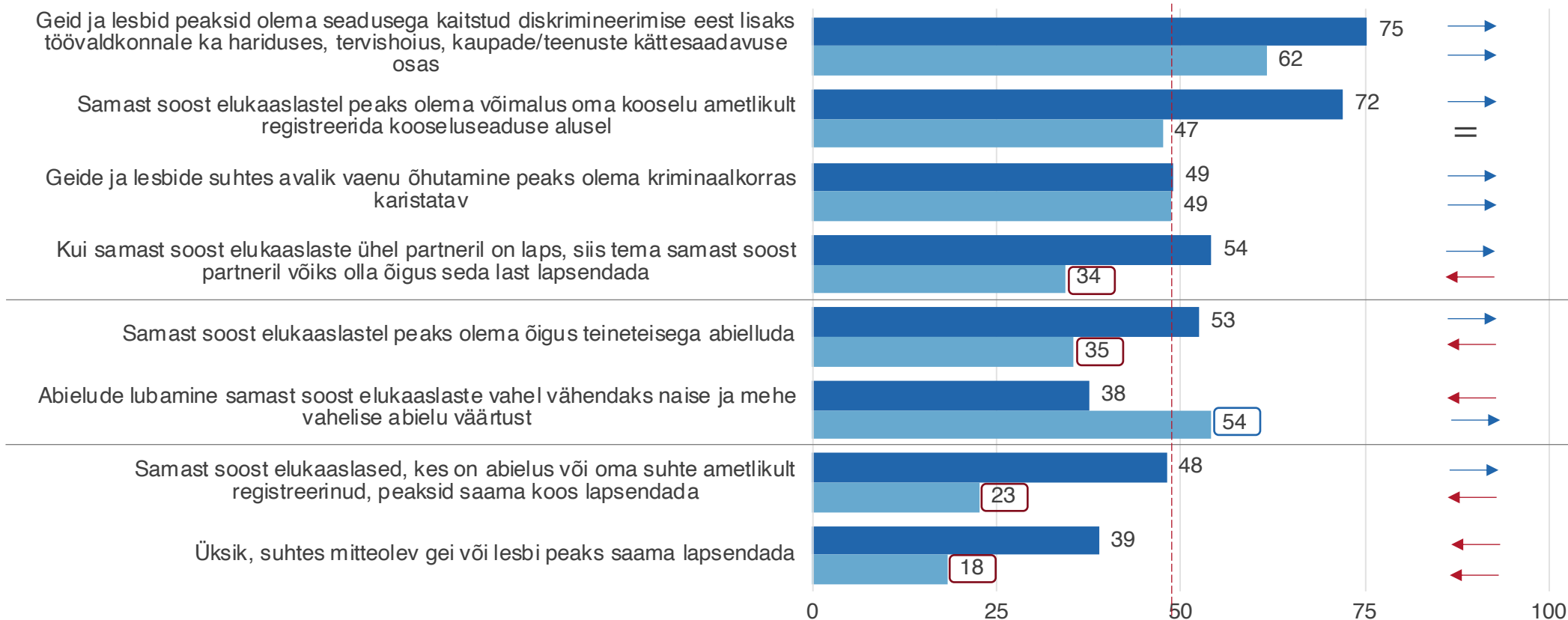
LGBT

Homoseksuaalsus – Õigused (suhtluskeele lõikes)

Homoseksuaalsete õigused - väitega nõustujate osakaal

n=kõik, %

■ eesti ■ muu

LGBT

Homoseksuaalsus – Õigused (kooseluseadus) (Slaid 31-32)

- Vastajatele esitati ka kolm erinevat väidet kooseluseaduse kohta. Paluti hinnata nendega nõustumist või mitte-nõustumist.
- Kõigi vaadeldavate väidete puhul jäi üsna suur osa vastajatest selge arvamuseeta (20-33%), kuid arvamuse avaldajate seas oli kõigi väidete puhul nendega nõustujaid oluliselt enam kui mitte-nõustujaid:
  - kooseluseaduse vastuvõtmine oli oluline samm inimõiguste ja võrdse kohtlemise tagamisel Eestis (53% vs 27%).
  - kooseluseaduse vastuvõtmine on aidanud geidel ja lesbidel oma elu paremini korraldada/pakkunud neile stabiilsust ja kaitset (47% vs 21%).
  - Riigikogu peaks kooseluseaduse seaduspäraseks rakendamiseks võtma vastu ka rakendusaktid (45% vs 27%).
- Kõikide väidetega nõustujaid on aja jooksul lisandunud. Veel kaks aastat tagasi jagunesid kooseluseaduse rakendusaktide vastuvõtmise osas avamused pooleks, siis nüüdseks on pooldajaid enam kui vastaseid.

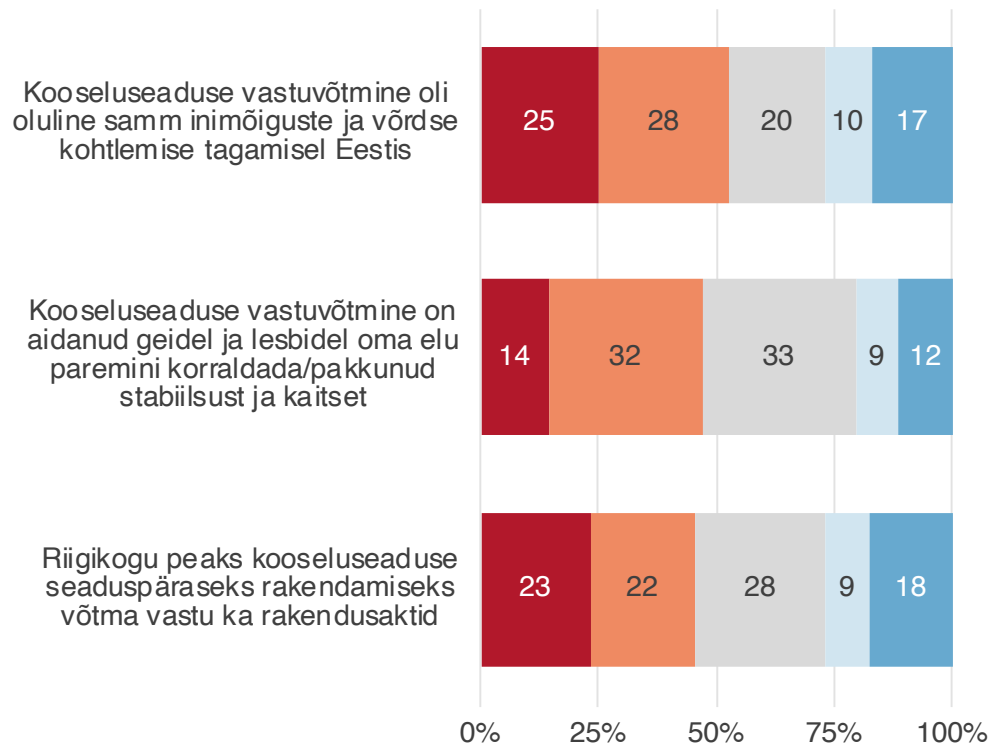
LGBT

Homoseksuaalsus – Õigused (kooseluseadus)

Homoseksuaalsete õigused - kooseluseadus

n=kõik, %

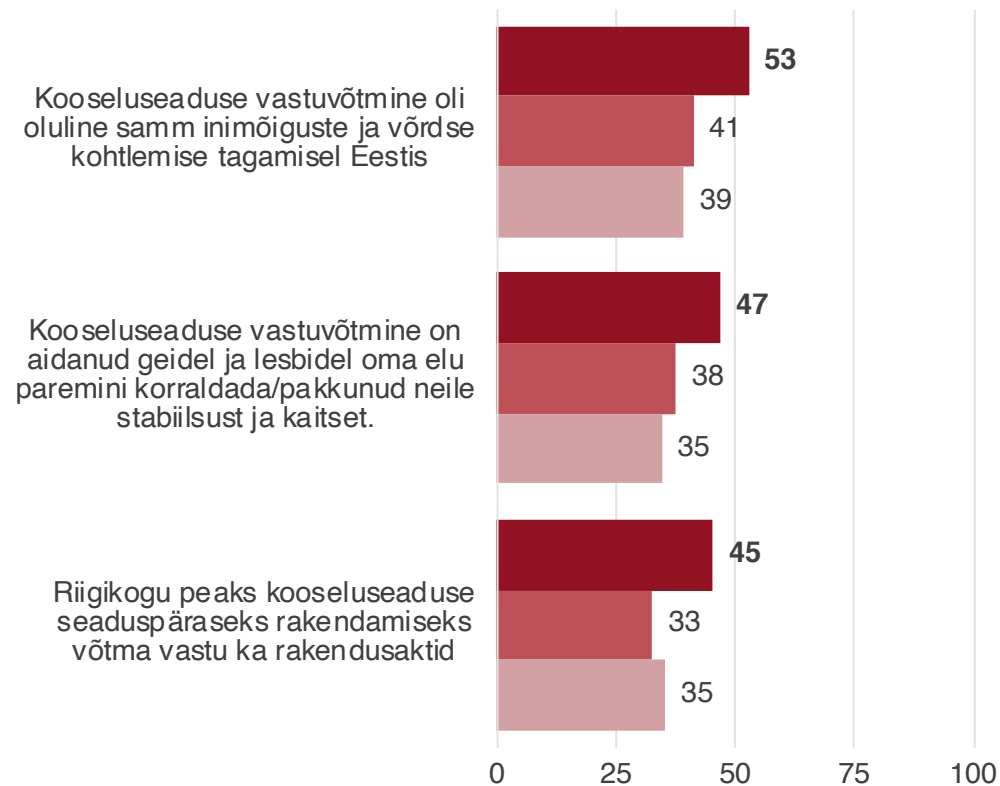
- Nõustun täiesti
- Pigem nõustun
- Ei oska öelda
- Pigem ei nõustu
- Üldse ei nõustu

Homoseksuaalsete õigused - kooseluseadus, väitega nõustujate osakaal

n=kõik, %

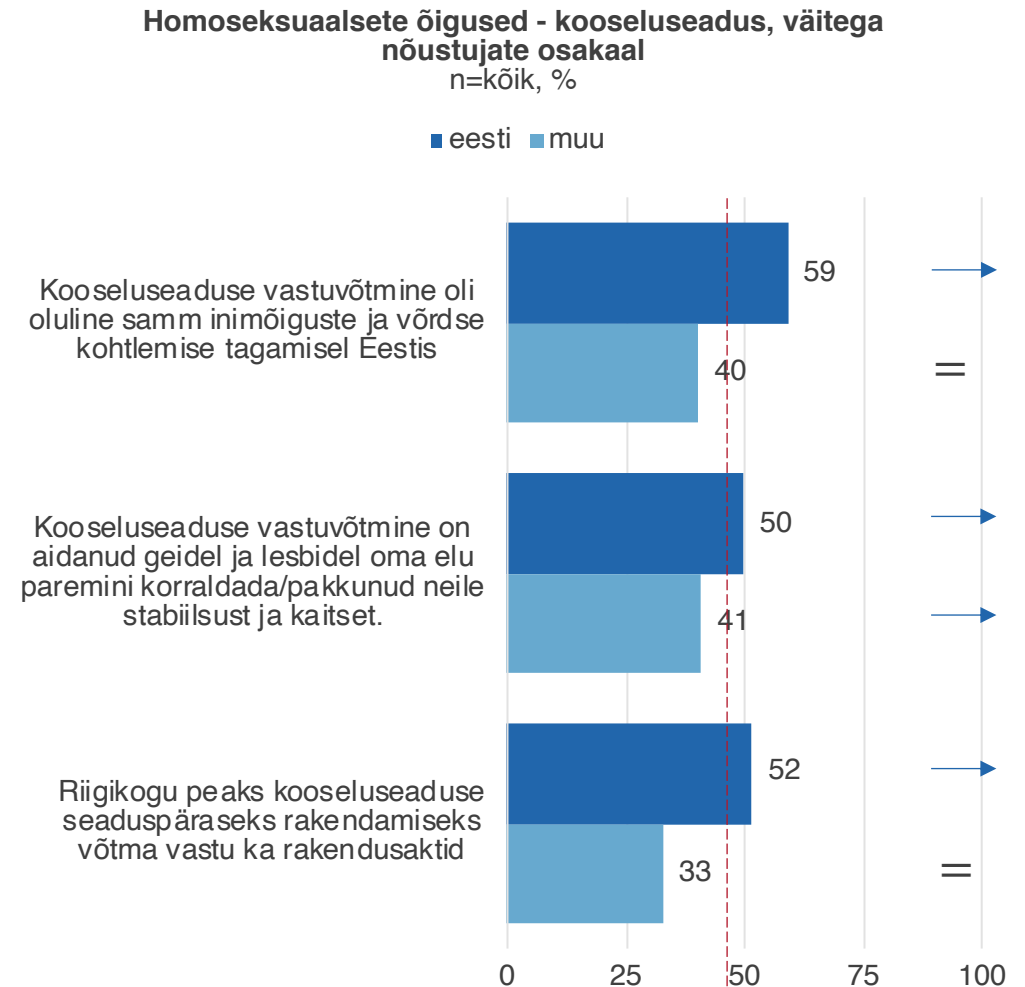
- 2021/04, n=1 003
- 2019/04, n=1 022
- 2017/04, n=1 005

LGBT

Homoseksuaalsus – Õigused (kooseluseadus suhtluskeele lõikes)

- Ka kooseluseadust puudutavate väidete puhul oli eestikeelse elanikkonna suhtumine tunduvalt positiivsem kui muukeelse oma. Siiski on suhtumise suund nii eestikeelsete puhul pigem positiivne või neutraalne – kui eestikeelsed elanikud on kõigi kooseluseadust puudutavate väidete osas positiivselt meelestatud, siis muukeelses elanikkonnas jagunevad positiivsed ja negatiivsed arvamused peaaegu pooleks järgnevate väidete puhul:
  - kooseluseaduse vastuvõtmine oli oluline samm inimõiguste ja võrdse kohtlemise tagamisel Eestis (40% vs 37%);
  - Riigikogu peaks kooseluseaduse seaduspäraseks rakendamiseks võtma vastu ka rakendusaktid (33% vs 33%).

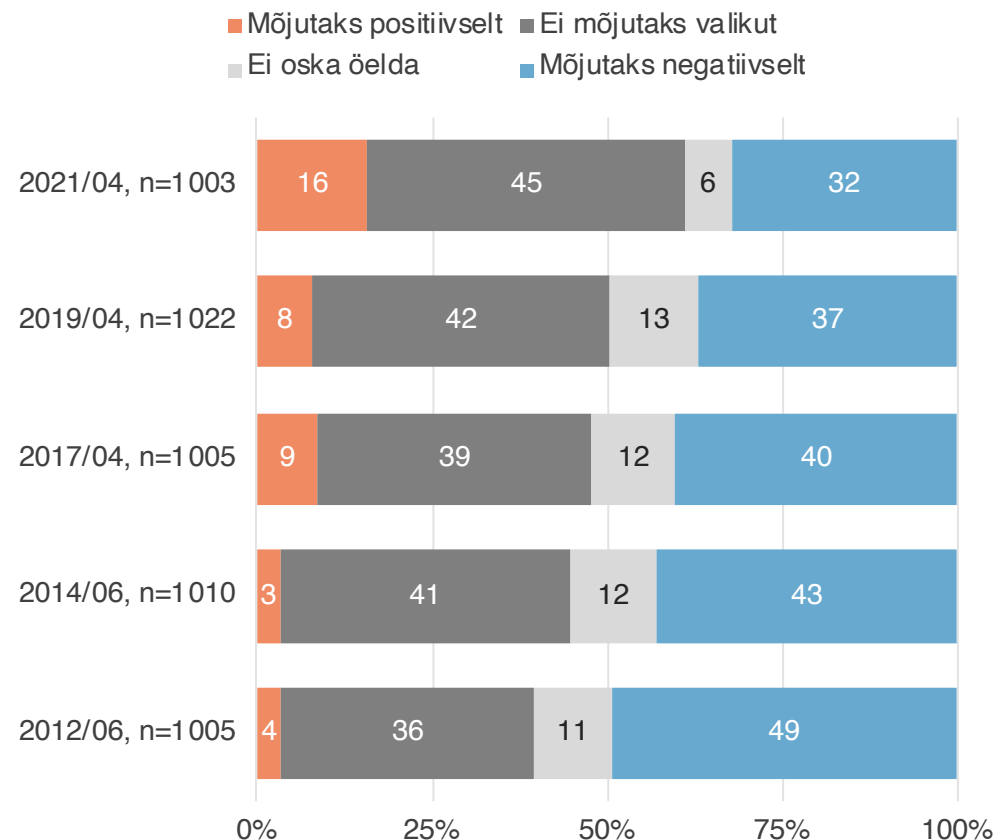

LGBT

Homoseksuaalsus – Erakonna/kandidaadi homoseksuaalsete õiguste pooldamise mõju poliitilisele valikule

- Vaatleme, kuidas mõjutaks poliitilist valikut see, kui mõni erakond/kandidaat, keda vastaja muidu toetaks, oleks tugev geide ja lesbide võrdsete õiguste, sh samasooliste abielu või partnerlusseaduse pooldaja.
- Positiivselt mõjutaks see 16%, negatiivselt 32%; mõju ei avaldaks see äga pea igale neljandale, 6% ei osanud vastata. Aja jooksul on suhtumine muutunud üha leebemaks.
- Poliitilisele valikule avaldaks see **negatiivset mõju** enam:
  - meeste (40%),
  - üle 40-aastaste (36-40%),
  - keskharidusega (37%),
  - muukeelse (44%),
  - Ida-Virumaa (46%) elanikkonna,
  - EKRE eelistajate (69%) puhul.
- Poliitilisele valikule avaldaks see **positiivset mõju** enam:
  - naiste (20%),
  - kuni 29-aastaste (36-42%),
  - kõrgharidusega (24%),
  - eestikeelse (19%) elanikkonna,,
  - Reformierakonna (26%), Eesti 200 (35%), SDE (41%) ja Eestimaa Rohelised (85%) eelistajate puhul.

Erakonna/kandidaadi homoseksuaalsete õiguste pooldamise mõju poliitilisele valikule
n=kõik, %

LGBT

Transsoolisus – Uskumine ja vastuvõetavas (Slaid 35-36)

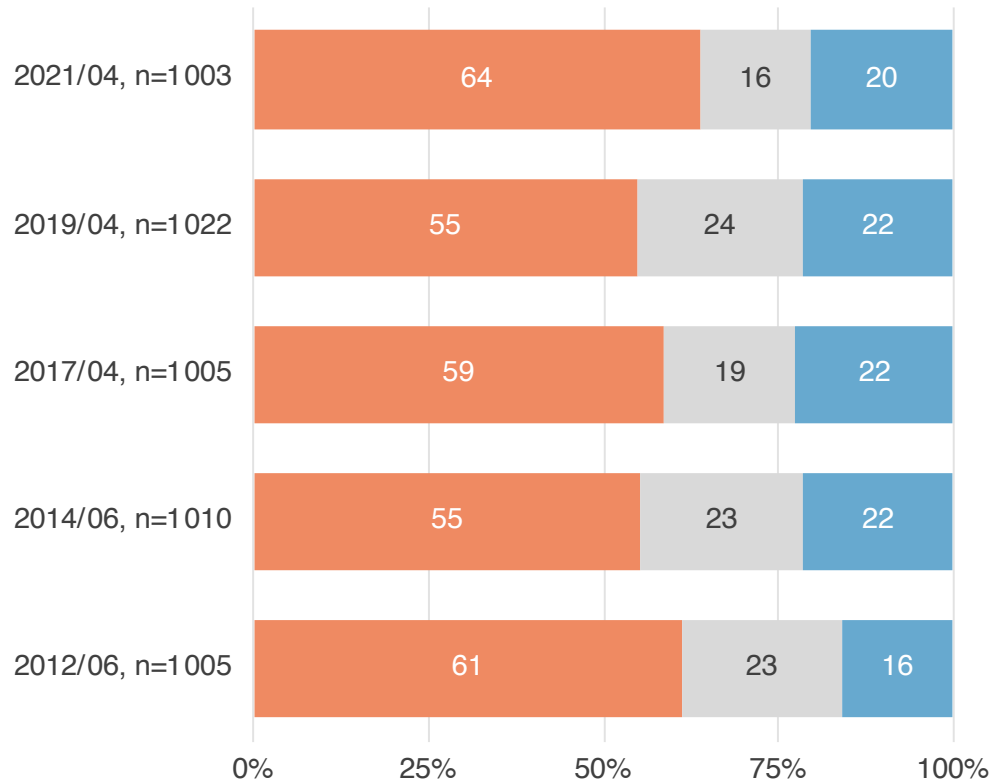
- Esmalt uuriti, kas usutakse, et meheena sündinud inimene võib tunda end naisena ja vastupidi – naisena sündinud tunda end meheena. Jaatava vastuse andis **64%**, eitava 20% ja vastata ei osanud 16% vastajaist.
- Transsoolisusse uskujate osakaal on vaadeldava aja kõrgeimal tasemel.
- Transseoolisusse **usuvad sagedamini**:
  - naised,
  - eestikeelsed,
  - kõrgharidusega,
  - Kesk-Eesti elanikud.
- Transsoolisusesse **usuvad harvemini**:
  - mehed,
  - üle 75-aastased,
  - muukeelsed elanikud.
- Kui 2/3 uskusid, et transsoolisus on olemas, siis selle aktsepteerimise osas nii optimistlikud ei olda.
- **Transsoolisust peab vastuvõetavaks 47%** ja vastuvõetamatuks 39%, vastata ei osanud 15%.
- Kui senini on olnud transsoolisust vastuvõetamatuks pidajaid enam kui vastuvõetavaks pidajaid, siis sel aastal on see pöördunud vastupidiseks.
- Üldiselt peavad transsoolisust vastuvõetavamaks samad elanikkonnagrupid, kes selle olemasolusse uskusid.

LGBT

Transsoolisus – Uskumine ja vastuvõetavus

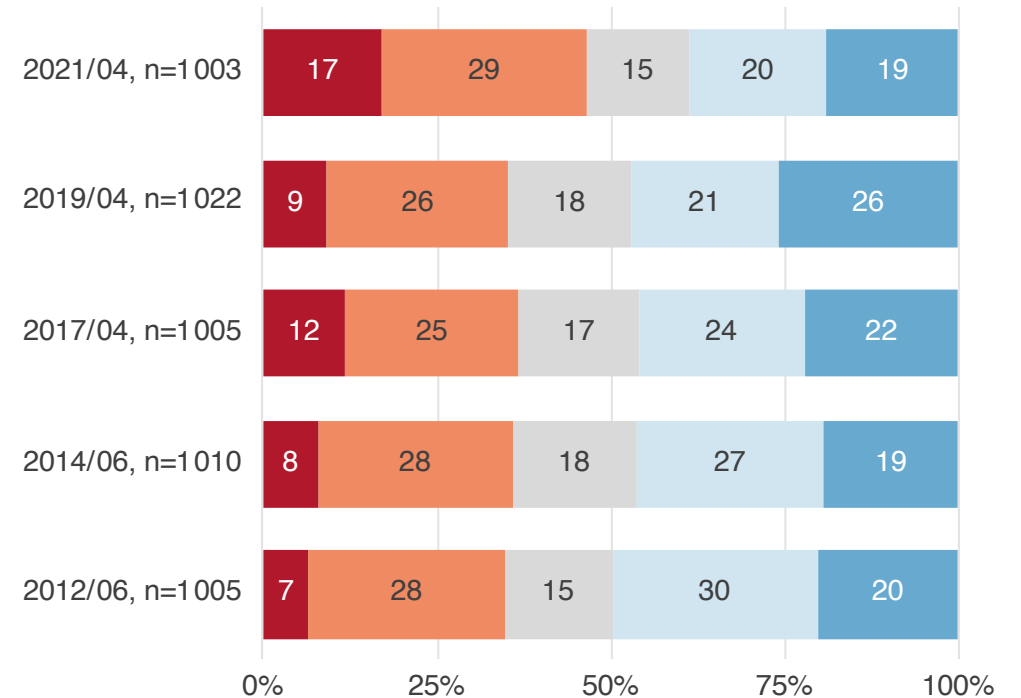
Transsoolisusesse uskumine
n=kõik, %

Jah Ei oska öelda Ei

Transsoolisuse vastuvõetavus
n=kõik, %

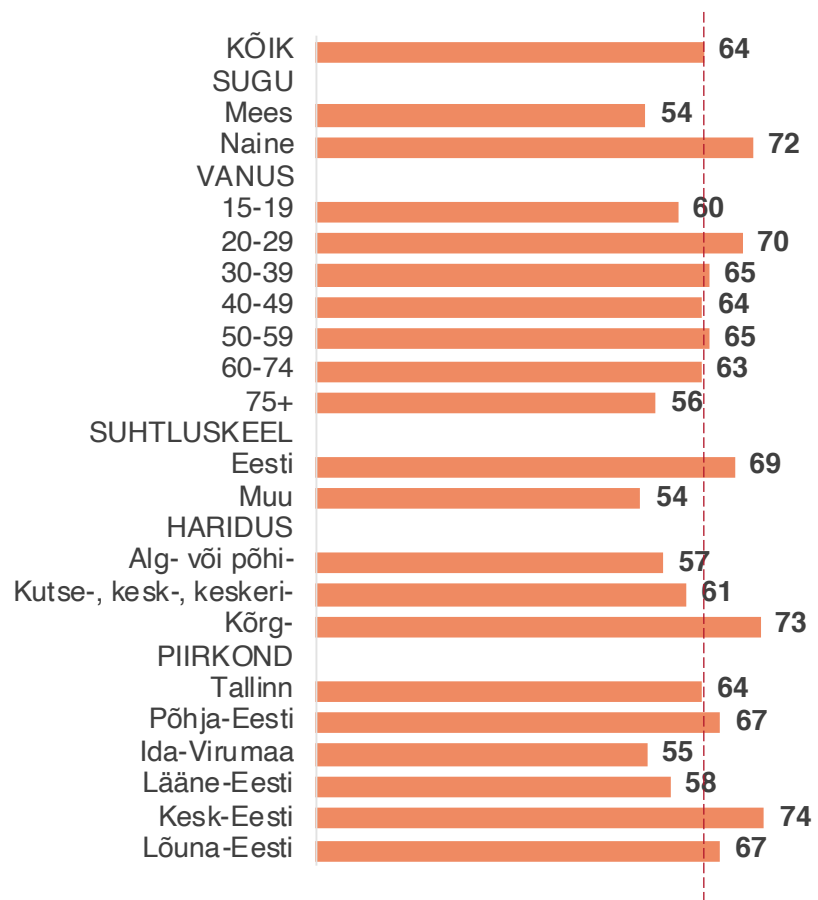
Täiesti vastuvõetav Pigem vastuvõetav
Ei oska öelda Pigem vastuvõetamatu
Täiesti vastuvõetamatu

LGBT

Transsoolisus – Uskumine ja vastuvõetavas (taustaandmete lõikes)

USUB transsoolisusse
n=kõik, %

Transsoolisus ON vastuvõetav
n=kõik, %

